Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

TER BESLISSING

Directie
[redacted]

Aan Minister van WenP

Datum
5 oktober 2026

nota

Nota toezending TK kabinetsreactie periodieke rapportage jonggehandicapten

Onze referentie
2026-[redacted]

Opgesteld door
[redacted]

Bijlage(n)
2

Aanleiding
De kabinetsreactie op de periodieke rapportage jonggehandicapten wordt vrijdag 16 oktober in de MR behandeld. Ter ondertekening treft u de kabinetsreactie aan, die na akkoord in de Ministerraad naar de Tweede Kamer wordt gestuurd.

Geadviseerd besluit
We adviseren u de kabinetsreactie te ondertekenen. Na instemming van de Ministerraad van 16 oktober a.s. verzenden wij deze naar de Tweede Kamer.

Kernpunten
- Bij nota 2026-0000210780 bent u akkoord gegaan de concept-kabinetsreactie. Na behandeling in de CSD van 28 september jl. is de kabinetsreactie nog beperkt aangepast. U bent daarover geïnformeerd bij nota 2026-0000381797. Beide nota's worden met de kabinetsreactie naar de Tweede Kamer gezonden.

Toelichting
Geen.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	Kabinetsreactie PE jonggehandicapten	Verzenden naar TK	Pas verzenden na akkoord MR 16 okt.
2	Intensiverings- en besparingsopties	Verzenden naar TK als bijlage bij 1.	Pas verzenden na akkoord MR 16 okt.
3	Eindrapport periodieke evaluatie jonggehandicapten	Verzenden naar TK als bijlage bij 1.	Pas verzenden na akkoord MR 16 okt.
4	Samenvatting PE jonggehandicapten	Verzenden naar TK als bijlage bij 1.	Pas verzenden na akkoord MR 16 okt.

5	Infographic PE jonggehandicapten	Verzenden naar TK als bijlage bij 1.	Pas verzenden na akkoord MR 16 okt.
6	Nota 2026-0000210780 (5803)	Verzenden naar TK als bijlage bij 1	Pas verzenden na akkoord MR 16 okt.
7	nota 2026-0000381797 (8676)	Verzenden naar TK als bijlage bij 1	Pas verzenden na akkoord MR 16 okt.

Datum
5 oktober 2026

Onze referentie
2026-[redacted]

MWP akkoord 21/7 [redacted] 1

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

TER BESLISSING

Directie
[redacted]

Datum
29 juni 2026

Onze referentie
2026-[redacted]

Opgesteld door
[redacted]

Bijlage(n)
1

Aan Minister van WenP

nota

Nota concept-kabinetsreactie periodieke rapportage jonggehandicapten

Aanleiding
Bij deze nota leggen wij u voor akkoord de concept-kabinetsreactie op de periodieke rapportage jonggehandicapten voor, zodat wij uw eventuele wensen kunnen meenemen in de definitieve versie. Na uw akkoord volgt tijdens het zomerreces interdepartementale afstemming ten behoeve van behandeling in de CSD van 14 september a.s. en MR van 25 september a.s.

Geadviseerd besluit
Wij adviseren u akkoord te gaan met de concept-kabinetsreactie. Na uw akkoord starten we de procedure richting de MR.

Kernpunten 2

- Iedere vier tot zeven jaar moet het gevoerde beleid ten aanzien van de inkomensondersteuning en activerende dienstverlening van de Wajong worden geëvalueerd op doeltreffendheid en doelmatigheid. Het betreft een verplichting op basis van de Regeling Periodiek evaluatieonderzoek 2022 (RPE 2022) van het ministerie van Financiën.
- De vorige evaluatie is in 2018 naar de TK gezonden. De nieuwe evaluatie is eind oktober 2025 opgeleverd. Het verzenden van het rapport met de kabinetsreactie is door prioriteitsstelling vertraagd. Dit is gemeld in de TK-brief van 10 december 2025 en 23 juni 2026. In die laatste brief is toegezegd de kabinetsreactie in de tweede helft van dit jaar naar de TK te sturen.
- De periodieke rapportage concludeert dat de inkomensondersteuning van de Wajong in grote lijnen doeltreffend en doelmatig is. De Wajong biedt circa 248.000 jonggehandicapten een stabiele basis, wat bijdraagt aan hun inkomens- en bestaanszekerheid.
- De activerende dienstverlening van het UWV lijkt doeltreffend: het bereik groeit en meer Wajonggerechtigden werken bij reguliere werkgevers, vaker met een vast contract. Deze positieve ontwikkeling is echter niet wetenschappelijk hard te bewijzen, omdat een controlegroep ontbreekt.
- De periodieke evaluatie biedt verschillende bevindingen om de doeltreffendheid en doelmatigheid van het beleid verder te verbeteren. U doet in de kabinetsreactie één nieuwe toezegging en verwijst voor het overige naar al lopende initiatieven. De bevindingen leiden er niet toe dat de Wajong gewijzigd dient te worden. Hieronder een overzicht:
  1. Evalueer de toegang tot de Wajong om te toetsen of de juiste mensen toegang krijgen tot de Wajong. U geeft in de brief aan deze bevinding te

Overzicht van opmerkingen bij Beslisnota - Nota concept-kabinetsreactie periodieke rapportage jonggehandicapten

Pagina: 1

Nummer: 1 Auteur: Aartsen, A.A. Onderwerp: Tekst plaatsen Datum: 21-7-2026 12:36:04

MWP akkoord 21/7

Nummer: 2 Auteur: Aartsen, A.A. Onderwerp: Free Hand Datum: Onbepaald

onderschrijven en dit in de aankomende evaluatieperiode te zullen gaan onderzoeken. Dit is een nieuwe toezegging.

2. Ontwikkel een integrale vereenvoudigingsstrategie. U verwijst naar de Hervormingsagenda inkomensondersteuning om het stelsel doenlijker en begrijpelijker te maken, de Hervormingsagenda belasting- en toeslagenstelsel en het voornemen om de Wajong te vereenvoudigen door loondispensatie te vervangen door loonkostensubsidie.
3. Concretiseer de doelstelling van de inkomensondersteuning om duidelijk te maken waarvoor de uitkering is bedoeld en of die voldoende is. U verwijst hierbij naar het sociaal minimum als hoeksteen van de sociale zekerheid, de nadere analyse naar de toereikendheid van het sociaal minimum die voortbouwt op het werk van de Commissie sociaal minimum, de Hervormingsagenda inkomensondersteuning en het wetsvoorstel proactieve dienstverlening, dat gaat helpen om mensen te bereiken die ondersteuning bij werk, inkomen, opleiding en meedoen in de samenleving nodig hebben.
4. Herijk de invulling arbeidsondersteuning door de dienstverlening van UWV ook in te zetten richting vrijwilligerswerk, dagbesteding of beschut werk. U geeft aan dat de focus van de dienstverlening van UWV gericht blijft op betaald werk en dat het kabinet blijft investeren in de participatie van Wajonggerechtigden.
5. Heroverweeg de effectiviteit van financiële prikkels omdat groepen jonggehandicapten niet of nauwelijks in staat zijn om te reageren op een financiële prikkel zoals een verlaging van de uitkering. U geeft aan dat gezondheid en het risico op een onvoorspelbaar totaalinkomen in sommige gevallen inderdaad zwaarder kan wegen om al dan niet aan het werk te gaan. Daar staat tegenover dat sommige groepen jonggehandicapten wel reageren op een financiële prikkel. Daarnaast verschuift het beleid van puur financiële prikkels naar het stimuleren van werkgeversbereidheid als flankerend beleid. Het centrale instrument hiervoor is de Banenafspraak, waarmee door werkgevers extra banen worden gerealiseerd voor mensen met een arbeidsbeperking en werkgevers financieel worden ontzorgd.

- De RPE 2022 verplicht om het onderzoek te laten begeleiden door één of meerdere onafhankelijk deskundigen, die een onafhankelijk oordeel dienen te geven over de validiteit en betrouwbaarheid van de bevindingen van het uitgevoerde onderzoek. De onafhankelijk deskundigen die dit onderzoek hebben begeleid, oordelen de kwaliteit van het onderzoek als goed.
- De RPE 2022 verplicht voorts om opties voor intensiveringen en besparingen te geven. In de bijlage bij de brief treft u deze opties aan. De RPE 2022 verplicht ook een optie met een besparing van 20% op de budgettaire grondslag van de Wajong. Dit is onmogelijk, omdat 95% van het budget wordt uitgegeven aan uitkeringen en de uitkeringen dan verlaagd moeten worden tot onder het sociaal minimum.
- De optie om de uitkeringen voor Wajonggerechtigden zonder arbeidsvermogen te verlagen van 75% naar 70% levert de maximale besparing op van structureel 5% van de budgettaire grondslag (€ 242 mln.). Afschaffen van de Wajong en overhevelen naar de P-wet levert structureel een besparing op van 4% (€ 219 mln.). De ramingen worden nog afgestemd met Financiën.
- Deze opties zijn niet getoetst aan het VN Verdrag Handicap. Maatregelen die de mogelijkheden van gehandicapten om op gelijke voet met anderen deel te nemen aan de maatschappij verzwakken in plaats van versterken, sluiten niet aan bij het doel van dit verdrag. Daarnaast is in de gepresenteerde ramingen geen rekening gehouden met overgangsrecht.

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

TER BESLISSING

Directie
[redacted]

Aan Minister van WenP

Datum
29 september 2026

nota

Nota aanbieding MR kabinetsreactie periodieke evaluatie jonggehandicapten

Onze referentie
2026-[redacted]

Opgesteld door
[redacted]

Uiterlijk bij
30 september 2026

Bijlage(n)
5

Aanleiding

Bij nota 2026-0000210780 (bijgevoegd) bent u akkoord gegaan met de conceptkabinetsreactie op de periodieke evaluatie jonggehandicapten. Deze kabinetsreactie is vervolgens behandeld in de CSD van 28 september jl. Dit heeft geleid tot een paar beperkte aanpassingen, waarover wij u hierbij informeren. De kabinetsreactie kan nu naar de MR van 9 oktober a.s. worden doorgeleid. Bijgaand ontvangt u daarvoor het door u te tekenen MR-formulier, de kabinetsreactie, de bijlage met opties voor intensiveringen en besparingen, het eindrapport, de samenvatting van het eindrapport en de infographic.

Geadviseerd besluit

- Bent u akkoord met agendering van de kabinetsreactie periodieke evaluatie in de Ministerraad van 9 oktober a.s.?
- **NB** Bij akkoord verzoeken wij u het MR-aanbiedingsformulier (bijlage 1) z.s.m. te ondertekenen. Het formulier moet samen met de kabinetsreactie (bijlage 2) en de overige stukken (bijlagen 3 t/m 6) uiterlijk vrijdag 2 oktober vóór 12 uur zijn ontvangen bij het secretariaat van de Ministerraad.

Kernpunten

- De kabinetsreactie is naar aanleiding van de behandeling in de CSD op de twee punten aangevuld.
- Naar aanleiding van een opmerking van VWS is de tweede alinea bij bevinding 4 op p. 7 aangevuld met de volgende passage (…) "Indien een traject gericht op maatschappelijke participatie passend wordt geacht — zoals dagbesteding of vrijwilligerswerk — verwijst UWV de Wajonggerechtigde door naar de desbetreffende gemeente. Het verstrekken van de benodigde ondersteuning valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeente op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)."(…)
- Dit om tot uitdrukking te brengen dat als maatschappelijke participatie anders dan werk nodig is, de gemeenten hierin hulp en ondersteuning kunnen bieden op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning.
- Naar aanleiding van een opmerking van het CPB is de tweede alinea bij bevinding 5 op p. 8 aangevuld met de volgende passage: (…) "Het dient vooropgesteld te worden dat circa de helft van de Wajonggerechtigden met arbeidsvermogen reeds aan het werk was bij de inwerkingtreding van de maatregel. Daarbij geldt ook er vanaf 2015 geen nieuwe instroom in de Wajong meer mogelijk is voor mensen met arbeidsvermogen. (…) Jongeren en

hoogopgeleiden kunnen inkomensverlies sneller opvangen door hun wendbaarheid en sterkere positie op de arbeidsmarkt. Via flexwerk, een snelle overstap of betere kwalificaties vinden zij sneller werk en zijn zo korter afhankelijk van een uitkering. (…) Voor de groep Wajonggerechtigden die ten tijde van de maatregel nog niet werkzaam was, gold al een langdurige uitkeringsafhankelijkheid. Vanwege hun beperkte verdiencapaciteit en de gevoeligheid voor conjunctuurschommelingen heeft een deel van deze groep een zeer beperkt perspectief op het verwerven van een reguliere baan.[1]" (…)

- Hiermee wordt op verzoek van het CPB meer recht gedaan aan het CPB-onderzoek Kansrijk arbeidsmarktbeleid – update sociale zekerheid, Kansrijk arbeidsmarktbeleid - update sociale zekerheid (p. 18), waar in de betreffende alinea naar wordt verwezen.

Toelichting

- De periodieke rapportage concludeert dat de inkomensondersteuning van de Wajong in grote lijnen doeltreffend en doelmatig is. De Wajong biedt circa 248.000 jonggehandicapten een stabiele basis, wat bijdraagt aan hun inkomens- en bestaanszekerheid.
- De activerende dienstverlening van het UWV lijkt doeltreffend: het bereik groeit en meer Wajonggerechtigden werken bij reguliere werkgevers, vaker met een vast contract. Deze positieve ontwikkeling is echter niet wetenschappelijk hard te bewijzen, omdat een controlegroep ontbreekt.
- De periodieke evaluatie biedt verschillende bevindingen om de doeltreffendheid en doelmatigheid van het beleid verder te verbeteren. Zoals eerder aan u voorgelegd, doet u in de kabinetsreactie één nieuwe toezegging en verwijst voor het overige naar al lopende initiatieven. De bevindingen leiden er niet toe dat de Wajong gewijzigd dient te worden. Hieronder een overzicht:
  1. Evalueer de toegang tot de Wajong om te toetsen of de juiste mensen toegang krijgen tot de Wajong. U zegt in de brief toe deze bevinding te onderschrijven en dit in de aankomende evaluatieperiode te zullen gaan onderzoeken (toezegging).
  2. Ontwikkel een integrale vereenvoudigingsstrategie. U verwijst naar de Hervormingsagenda inkomensondersteuning om het stelsel doenlijker en begrijpelijker te maken, de Hervormingsagenda belasting- en toeslagenstelsel en het voornemen om de Wajong te vereenvoudigen door loondispensatie te vervangen door loonkostensubsidie.
  3. Concretiseer de doelstelling van de inkomensondersteuning om duidelijk te maken waarvoor de uitkering is bedoeld en of die voldoende is. U verwijst hierbij naar het sociaal minimum als hoeksteen van de sociale zekerheid, de nadere analyse naar de toereikendheid van het sociaal minimum die voortbouwt op het werk van de Commissie sociaal minimum, de Hervormingsagenda inkomensondersteuning en het wetsvoorstel proactieve dienstverlening, dat gaat helpen om mensen te bereiken die ondersteuning bij werk, inkomen, opleiding en meedoen in de samenleving nodig hebben.
  4. Herijk de invulling arbeidsondersteuning door de dienstverlening van UWV ook in te zetten richting vrijwilligerswerk, dagbesteding of beschut werk. U geeft aan dat de focus van de dienstverlening van UWV gericht blijft op

[1] CBP Kansrijk arbeidsmarktbeleid – update sociale zekerheid, p. 18. Kansrijk arbeidsmarktbeleid - update sociale zekerheid

betaald werk en dat het kabinet blijft investeren in de participatie van Wajonggerechtigden.

5. Heroverweeg de effectiviteit van financiële prikkels omdat groepen jonggehandicapten niet of nauwelijks in staat zijn om te reageren op een financiële prikkel zoals een verlaging van de uitkering. U geeft aan dat gezondheid en het risico op een onvoorspelbaar totaalinkomen in sommige gevallen inderdaad zwaarder kan wegen om al dan niet aan het werk te gaan. Daar staat tegenover dat sommige groepen jonggehandicapten wel reageren op een financiële prikkel. Daarnaast verschuift het beleid van puur financiële prikkels naar het stimuleren van werkgeversbereidheid als flankerend beleid. Het centrale instrument hiervoor is de Banenafspraak, waarmee door werkgevers extra banen worden gerealiseerd voor mensen met een arbeidsbeperking en werkgevers financieel worden ontzorgd.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	MR Formulier	Doorgeleiden naar MR	Ondertekenen
2	Kabinetsreactie PE jonggehandicapten	Doorgeleiden naar MR	
3	Intensiverings- en besparingsopties	Doorgeleiden naar MR	
4	Eindrapport periodieke evaluatie jonggehandicapten	Doorgeleiden naar MR	
5	Samenvatting PE jonggehandicapten	Doorgeleiden naar MR	
6	Infographic PE jonggehandicapten	Doorgeleiden naar MR	
7	Nota 5803-Conceptkabinets-reactie periodieke rapportage jonggehandicapten	NIET VERZENDEN	